

Satelitski snimci pokazuju mrlje veličine do 108 kvadratnih kilometara, vjerovatno posljedice pranja brodskih tankova.

Središnji dio Jadranskog mora povremeno je ozbiljno onečišćen uljnim mrljama nepoznatog podrijetla za čije posljedice stručnjaci kažu da se ne istražuju, dok prema tvrdnjama nadležnog ministarstva Hrvatska uz pomoć europskog satelitskog sustava aktivno nadzire svoje more.

Uljne mrlje veličine između sto metara i 108 četvornih kilometara nastale su na linijama gustog prometa plovila, a značajan dio njih zamijećen je i u samom Zaštićenom ekološko-ribolovnom pojasu, zapaža tim hrvatsko-ruskih stručnjaka analizom šezdesetak satelitskih snimaka Srednjeg i Južnog Jadrana snimljenih između 2003. i 2011. godine.

Najveći broj mrlja zamijećen je duž redovitih međunarodnih brodskih linija od sjeverozapada prema jugoistoku, na granici između hrvatskog i talijanskog dijela mora, objašnjava vodeća autorica teksta Mira Morović, fizičarka mora sa splitskog Instituta za oceanografiju i ribarstvo (IZOR).

Na drugom mjestu su mrlje duž talijanske granice, a na trećem mrlje duž lokalnih linija koje povezuju hrvatske priobalne gradove i otoke, kako piše Hina.

Struka sumnjiči velike brodove

Stručnjaci sumnjaju da su ih ostavili veliki brodovi koji prevoze tekuće tvari različite toksičnosti, uključujući sirovu naftu i naftne proizvode, ali neslužbeno nitko od sugovornika ne dvoji u to.

Sve su nastale tijekom noći jer su otkrivene na jutarnjim snimkama, i vjerojatno su posljedica pranja brodskih tankova tekućinama s emulgatorima i površinski aktivnim tvarima, te mogu stvoriti tanki sloj različitih aktivnih tvari na morskoj površini, kaže se.

Najveće mrlje, koje se nalaze na granici između hrvatskog i talijanskog dijela mora, ne znače nužno onečišćenje sirovom naftom i možda su u skladu s MARPOL konvencijom, napominje se.

Mrlje srednje veličine mogu nastati ispuštanjem balastnih voda, pranjem tankova, biti otpadne vode iz strojeva ili brodska kaljuža, kaže Mira Morović i dodaje da u splitskoj Lučkoj kapetaniji nije bilo moguće dobiti podatke za slučajeve koji su počinjeni mimo zakona.

Veliki broj krupnih mrlja zapažan je u hrvatskom zaštićeno-ribolovnom pojasu, dodaje Mira Morović.

Splitska fizičarka mora ističe da su rezultati analize satelitskih snimaka upozorili na brojna onečišćenja za koja se u hrvatskim nadležnim institucijama ništa ne zna niti se po njima postupa, ali i na manjkavosti istraživanja koja traže dodatna objašnjenja.

‘Glupo zatvarati oči’

Mi ne znamo koji su brodovi onečistili more niti koje su uljne tvari u pitanju. Stoga bi trebalo poduzeti nova istraživanja koja bi posebnu pažnju posvetila dvjema rutama na kojima su otkrivena najčešća onečišćenja, kaže Mira Morović.

Ona kaže da su u pitanju rezultati znanstvenog istraživanja i da ne zna tko je i kako odgovoran, ali upozorava da bi "bilo glupo zatvarati oči ili gledati kao na nešto što se ne tiče Hrvatske".

Iz Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture pred zaključenje teksta stigao je odgovor u kojem se kaže da je od 2008. do 2015. nadležno tijelo dobilo 214 upozorenja o mogućem onečišćenju mora, od kojih je 36 provjereno, u deset slučajeva potvrđeno da se radi o onečišćenju, samo u jednom slučaju poduzeta sanacija jer su onečišćenja bila beznačajna te u jednom slučaju počinitelj kažnjen.

Za te potrebe Hrvatska koristi mogućnosti Europske agencije za pomorsku sigurnost, što uključuje motorni brod "Marisa N" iz luke Trst i sustav satelitskog nadzora mora "CleanSeaNet", kaže se.

Služba raspolaže s 48 plovila Ministarstva pomorstva, prometa i infrastrukture, 38 plovila Ministarstva unutarnjih poslova te zračnim jedinicama MUP-a i MORH-a. Po potrebi se uključuju tegljačke i ekološke jedinice, te plovila i zrakoplovi u privatnom vlasništvu, stoji na mrežnoj stranici Ministarstva pomorstva.

Glasnogovornik skupine okolišnih udruga s Jadrana Vjeran Piršić kaže da je problem neincidentnih zagađenja poznat u znanstvenim i okolišnim krugovima godinama.

Ekolozi: Površina mrlja ponekad kao tri Krka ili Cresa

On uopće nije bezazlen, budući da ponekad površina mrlja zna biti velika kao tri Krka ili Cresa, kaže.

Po Piršiću, Hrvatska za nj nema izgrađenu pravnu regulativu, jer ZERP nije do kraja proveden. Pored toga, nije se razvila služba monitoringa da točno možemo reći koji je brod počinio zagađenje, kaže on.

Fizičar s Instituta Ruđer Bošković (IRB) Tonči Tadić i jedan od pokretača ideje o ribarsko-ekološkom pojasu kaže da su takve snimke poznate od 2004., te da su potaknule Italiju da 2006. aktivira ekološku komponentu svoga gospodarskog pojasa, dok je Hrvatska ostala gluha.

Ti podaci pokazuju da Hrvatska griješi i da hitno treba proglasiti ekološku komponentu ZERP-a, kazao je.

Mira Morović kaže da nitko od pozvanih vlasti nije pokazao zanimanje za predavanja koja su imali iz tih tema, pa da stoga zaključuje da "nitko nije odgovoran".

izvor: balkans.aljazeera.net